Klima-ORDFØRERNE

PROSJEKTRAPPORT

nnessen

Ansvarlig: cCHANGE
Tekst og layout: cCHANGE
Forsidebilde: VisitOSLO/Thomas Johannesen

Rapport utarbeidet av cCHANGE på oppdrag fra Samarbeidsalliansen Osloregionen.

Mars 2019

cCHANGE

Innhold

Om prosjektet 4
- 1.1 Mål og formål 5
- 1.2 cCHALLENGE 5
- 1.3 Oversikt over deltakerne 6

Deltakere 7

Erfaringer og refleksjoner 8
- 2.1 Bloggplattformen 8
- 2.2 Prosjektsiden 8
- 2.3 Effekten av prosjektet på ordførerne 9
- 2.4 Varig endring 9

Spredning 12
- 3.1 Ringvirkninger 12
- 3.2 Sosiale medier 12
- 3.3 Mediedekning 14

Teoretisk rammeverk 18
- 4.1 Den praktiske sfæren 18
- 4.2 Den politiske sfæren 18
- 4.3 Den personlige sfæren 19

Oppsummering 19

Mediedekning 20

1. Om prosjektet

7. februar signerte 50 ordførere i Oslo-regionen en erklæring som forplikter kommunene til ambisiøse klimamål. Dette er mål som krever store og dyptgående endringer i teknologi, holdninger, adferd, systemer og strukturer. 13 ordførere gikk et steg videre i prosjektet «Klimaordførerne», et prosjektsamarbeid mellom Samarbeidsalliansen Osloregionen og cCHANGE.

13 ORDFØRERE LEVDE MED HVER SIN **KLIMAUTFORDRING I 30 DAGER**

I prosjektet tok ordførerne klimasaken i egne hender i 30 dager. Hver ordfører valgte seg en bærekraftig endring de ville gjøre i egen hverdag, f.eks. å la bilen stå, unngå matsvinn eller redusere plastforbruk. Det er nemlig folk som er løsningen. Det er folk som utvikler ny teknologi; det er folk som tar avgjørelser i politikk og næringsliv; det er folk som utgjør vårt sosiale og kulturelle fellesskap. Det er folk som er Osloregionens kommuner.

Fra 8. februar til 9. mars levde Klimaordførerne med sin valgte utfordring, og delte erfaringer, historier og refleksjoner på en felles bloggplattform. Underveis fikk de tett oppfølging fra forskere på endring og klima.

Etter å ha utforsket en bærekraftig endring i egen hverdag i 30 dager sitter ordførerne igjen med nye perspektiver på klima-arbeidet, gode historier og levd erfaring om hva som kreves for å skape endring i sin kommune.

Prosjektet førte til stort engasjement blant ordførerne som deltok, og fikk mye oppmerksomhet blant folk, i media og sosiale medier.

ORDFØRENE DELTE **HISTORIER, REFLEKSJONER OG ERFARINGER** UNDERVEIS

1.1 Mål og formål

Målet med prosjektet var å synliggjøre verdiene, fellesskapet og innovasjonen som representerer bærekraftsarbeidet i kommunene i Osloregionen. Dette gjøres gjennom samtaler og fortellinger, gjennom eksperimentering og endring. Ved å engasjere ordførerne personlig i klimaarbeidet, viser de at det er folk som betyr noe i bærekraftsarbeidet. Når ordførerne engasjerer seg personlig i målene for bærekraft inspirerer de andre til å gjøre det samme.

1.2 cCHALLENGE

Prosjektet bygger på cCHALLENGE, et verktøy utviklet av professor Karen O'Brien ved Universitetet i Oslo. Deltakerne blir invitert til å gjennomføre én liten bærekraftig endring i 30 dager. Ved å la deltakerne fokusere på en selvvalgt endring er målet at den ofte store og uoverkommelige klimautfordringen kan konkretiseres til handling. Med dette utgangspunktet kan deltakeren eksperimentere med endring innenfor rammene av et prosjekt og i felleskap med andre.

Figur 1.1

Gjennom prosjektet kom ordførerne i direkte kontakt med forskere på endring og klima, og mottok nye perspektiver, innsikt og veiledning basert på over 30 år med samfunnsvitenskapelig klimaforskning. Den forskningsbaserte veiledningen gir deltakerne grunnlag for å tenke nytt og reflektere rundt endring. Målet er å få deltakerne til å grave litt dypere i endringsprosjektet, og reflektere over praktiske utfordringer, reaksjoner fra folk rundt, sosiale normer, systemer og strukturer, og egne antagelser og overbevisninger som hindrer eller fremmer endring i hverdagen.

1.3 Oversikt over deltakere

Ordførerne valgte selv hvilken utfordring de skulle gjennomføre. Flere hadde fokus på mobilitet og ønsket å redusere bilbruk og heller velge kollektive transportalternativer. Mange fokuserte også på mat, fra å redusere matavfall til å spise lokal produsert mat eller vegetarisk. Noen valgte også flere utfordringer. Se oversikt i figur 1.1.

Ordfører Bente Elin Lilleøkseth

Dag -2: Nå starter det

Nå starter endringsreisa mi. Jeg har bestemt meg for å bekjempe matsvinn. Mitt bidrag er å minst en dag i uka lage middag av matvarer utgått på dato fra butikken. Det skal bli spennende, ikke minst fordi 8 åringen i huset har bestemte meninger om klima og matlaging 😉

En anna sak jeg er opptatt av er å begrense plastbruken. mitt lille bidrag i så måte er å bruke handlenett i stedet for plastpose. Det er små grep, vil noen si. Men det viktigste er at de blir gjennomført. Når jeg som travel aleneboende mor med barn kan klare det – da tenker jeg flere også kan!

06.02.2019

2 KOMMENTARER

LISTE OVER DELTAKERE

Raymond Johansen	Oslo	Ta kollektivtransport oftere og spise fisk to ganger i uken
Lisbeth Hammer Krog	Bærum	La bilen stå minst to hverdager i uken
Hanne Tollerud	Moss	gå til jobben to dager i uka, og plukke med meg plasten jeg ser underveis.
Einar Busterud	Hamar	Skaffe meg deg jeg trenger av mat fra lokale produsenter (kortreist mat) uten å bruke bil.
Even Aleksander Hagen	Oppland Fylkeskommune	La bilen stå oftere. Alltid sjekke kollektivtilbudet.
Kari Anne Sand	Kongsberg	bruke medbrakt handlenett på butikken
Guri Bråthen	Østre Toten	Spis opp maten, unngå matsvinn i egen husholdning
Runar Bålsrud	Hurdal	Jeg skal la bilen stå minst to dager i uka. Jeg skal tvinge meg selv til enten å gå, sparke, ta kollektivtransport eller sitte på med andre
Raghild Bergheim	Lørenskog	Gå eller sykle til Rådhuset, og bruke kommunens el-biler til møter utenfor sykkelavstand eller som ikke er lett tilgjengelig med buss
Ståle Versland	Modum	Jeg og min familie skal i en måned leve på mat som har gått ut på dato, eller som har gått over Best før-stempling
Kamilla Thue	Eidskog	Spise vegetarisk 2 ganger i uken
Thor Edquist	Halden	La bilen stå i hverdagen
Bente Elin Lilleøkseth	Løten	Lage middag av varer utgått på dato. Bruke handlenett og ikke plastpose

2. Erfaringer og refleksjoner

Resultatene fra prosjektet er delt inn i to hovedkategorier: 1) deltakernes innsikt og opplevelser, og 2) effekt og spredning av prosjektet utad.

Det ble publisert 93 kommentarer på bloggplattformen, fordelt på deltakere som engasjerte seg i hverandres prosjekter og veilederne.

2.1 Bloggplattformen

12 av 13 deltakere benyttet bloggplattfo men til å dele sine opplevelser, oppturer og nedturer knyttet til utfordringen. Dette resulterte i totalt 105 innlegg fordelt på de 12 ord-førerne. Hver deltaker publiserte i gjennomsnitt åtte innlegg hver. Seks av deltakerne publiserte 10 eller fler innlegg.

2.2 Prosjektsiden

Prosjektsiden (klimaordforerne.no) hadde 1484 unike besøkende i perioden. Det var et hopp i besøkende når prosjektet ble lansert, etter BEST-konferansen og ved prosjektstart, med færre besøkende i de siste to ukene av utfordringen. Plattformen hadde totalt 3090 sidevisninger.

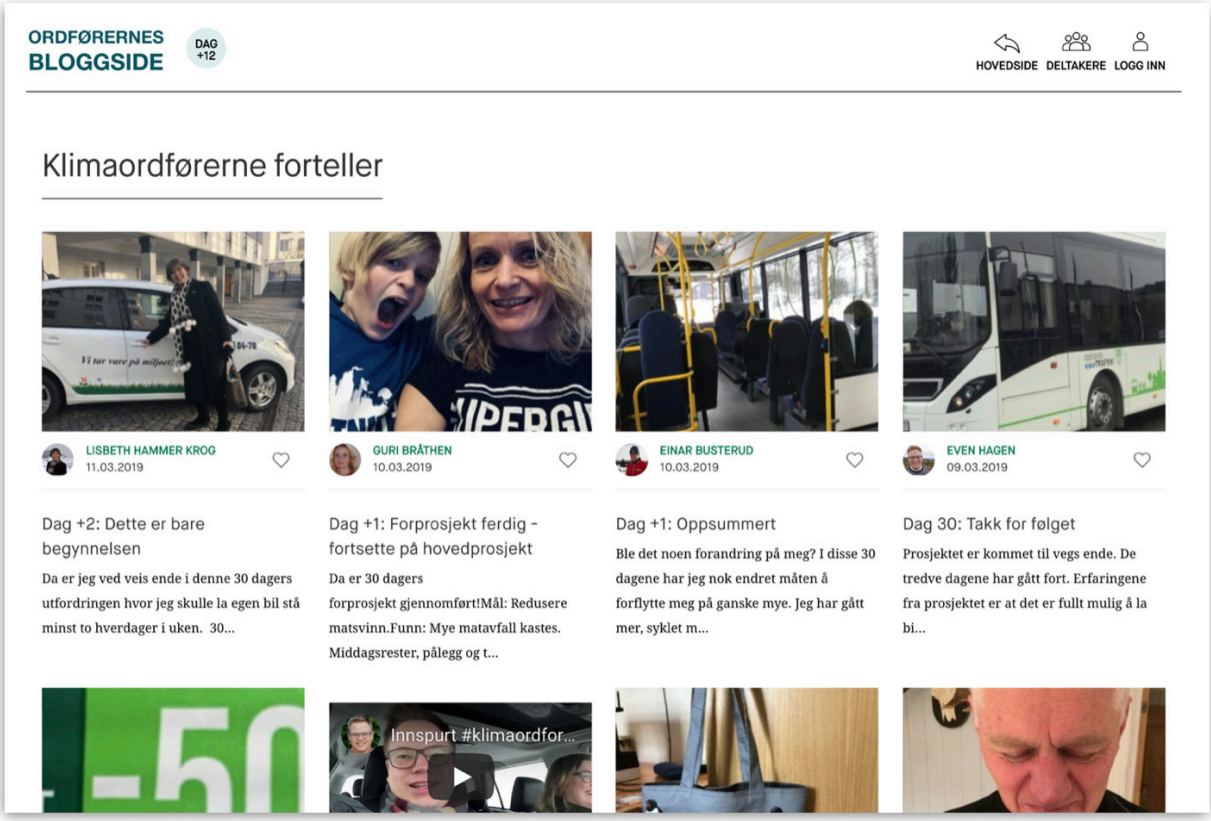

Bilde: utdrag fra www.klimaordforerne.cchallenge.no

2.3 Effekt av prosjektet på ordførerne

Innleggene til ordførerne underveis i prosjektet viste at flere av dem opplevde at deres antagelser og holdninger ble utfordret i løpet av prosjektet. De ble også mer oppmerksomme og bevisst på problemer knyttet til klima og miljø og mulige løsninger. Flere begynte også å reflektere rundt sin rolle som politiker til å påvirke systemer som kan gjøre det lettere for folk flest å gjøre bærekraftige endringer i egen hverdag.

2.4 Varig endring

Flere av ordførerne uttrykte et ønske om å fortsette med endring også etter prosjekt-slutt. Det er en tydelig sammenheng mellom engasjement på bloggplattformen og om de rapporterte et ønske eller mål om å fortsette med endring etter prosjektslutt. 6 av 7 ut av de ordførerne som uttrykket et ønske eller mål om å fortsette med endring skrev 9 eller flere innlegg på plattformen.

March 11, 2019

Dag +2: Dette er bare begynnelsen

LISBETH HAMMER KROG, BÆRUM KOMMUNE

Da er jeg ved veis ende i denne 30 dagers utfordringen hvor jeg skulle la egen bil stå minst to hverdager i uken.

30 dager har gått utrolig fort, og jeg har reist til og fra jobb og møter med både tog, buss, T-bane og ikke minst samkjøring, både med og uten biler fra kommunens el-bil-pool.

Det har ikke vært like lett alle dager, da det er et tidsskjema som må gå opp, og jeg har full forståelse for at ikke alle klarer seg uten bil i hverdagen. Men hvis vi kan reise mer kollektivt, gå eller sykle når det er mulig, er dette alle gode bidrag på veien mot lavutslippssamfunnet.

Det beste med utfordringen har vært alle inspirerende menneskemøtene, frisk luft og mer bevegelse. Det gjør godt for kropp og sjel.

Takk for at jeg fikk være med på utfordringen – og ikke minst at jeg fikk dette lille sparket bak. Dette er bare begynnelsen. Jeg kommer til å reise kollektivt oftere og ikke minst så gleder jeg meg til snøen blir borte slik at jeg igjen kan bruke el-sykkelen til og fra jobb.

Takk for følget!

Bilde: Innlegg skrevet av Lisbeth Hammer Krog

UTDRAG: INNLEGG PÅ PLATTFORMEN

Dag 28: Reisebrev fra innspurten!

EVEN HAGEN, OPPLAND FYLKESKOMMUNE

Det er siste uka, og for å leve opp til egne ambisjoner har jeg hovedsaklig basert meg på kollektive løsninger. Ekstra krevende ble det da reiseruta i løpet av noen få dager ble Lillehammer-Oslo-Gjøvik-Dokka-Nythun i Valdres-Oslo-Lillehammer. Jeg har spilt inn små snutter i forbindelse med etappene, så ta en titt på filmen over! 🙂

March 10, 2019

Dag +1: Oppsummert

EINAR BUSTERUD, HAMAR KOMMUNE

Ble det noen forandring på meg? I disse 30 dagene har jeg nok endret måten å forflytte meg på ganske mye. Jeg har gått mer, syklet mer og reist mer kollektivt. Jeg har lært meg at skal du bevege de mer miljøvennlig må du bruke mer tid. Det er nok hovedutfordringen i en by som Hamar. Kollektivt går for sjelden, og trafikken er slik at det er kjapt å ta bil. Men det er enda kjappere å ta sykkel. Innenfor 3 kilometer er sykkel raskere enn noe annet. Og vintersykling er undervurdert! Piggdekk gir nesten bedre feste enn på sommerstid.

Ble det noe mer kortreist mat? Litt mer, men kortreist betyr stort sett fler lange reiser for å få tak i den. Unntaket er Reko-ringen, som kan levere forhåndsbestilte varer på Vikingskipet. Og at kjedene så vidt har beynt å ta inn lokalmat, men de har mye å gå på!

Har jeg endret atferd også for framtiden? Forhåpentlig. Jeg kommer til å bruke sykkelen mer vinterstid, det er i alle fall helt sikkert. Om jeg har påvirket noen er jeg litt mer usikker på. Et par av ungdomskolene har satt i gang med egne utfordringer. Bybussen som jeg tok lørdag morgen tyder imidlertid på at bloggen min ikke har nådd helt ut. Det var vesentlig flere biler som passerte buss-stoppen de få minuttene jeg ventet enn det var passasjerer på bussen.

Helt til slutt: Vi kan endre oss i hverdagen, men det store tankekorset jeg sitter igjen med er at en flytur til Malaga knuste alle CO2-ambisjoner. Er sydenturene vi drar på verdt klima-avtrykket de setter.?? Antakelig ikke.

3. Spredning

3.1 Ringvirkninger

Historier om endring er viktige virkemidler i klimaarbeidet. Ved å fortelle om sine erfaringer skapte klimaordførerne engasjement for klimasaken og engasjerte på ulike måter familie, venner, bekjente og lokalbefolkningen i sin kommune. Flere av deltakerne opplevde ringvirkninger av prosjektet.

February 11, 2019

Dag 3: Ikke bare oss

STÅLE VERSLAND, MODUM KOMMUNE

I dag fikk jeg dette bildet fra min svigerinnes frokostbord. Der ble melken drukket, selv om datostemplingen var tre dager på overtid. Moro å se at vårt prosjekt vekker engasjement hos andre.

Ser stadig produkter som er merket "best før, ofte god etter". Det er lov å stole på sansene, og ikke kaste alt bare fordi datoen er passert!

Bilde: Innlegg fra Ståle Versland

Ved å dele personlige historier, refleksjoner og erfaringer fra et endrings-prosjekt åpnet ordførerne opp for at befolkningen kunne bli kjent med dem på en mer personlig og direkte måte. Befolkningen fikk se at ordførere er som oss andre: endring er også utfordrende for dem, og de er også frustrert over ting som gjør det vanskelig å endre seg, på samme måte som alle andre.

Å skape ringvirkninger var en viktig del av prosjektet, og mange av ordførerne fortalte at de hadde påvirket venner og familie til å bli mer bevisst og gjøre egne endringer. De fikk også mye positiv tilbakemelding og interesse fra andre.

Syv av deltakerne rapporterte på plattformen om opplevelser de hadde der bekjente delte tips som var nyttig for utfordringen, selv gjennomførte endring eller hvor de fikk med seg familie eller kollegaer til å velge kollektive transport-alternativer eller spise mer vegetarisk.

3.2 Sosiale medier

Klimaordførerne fikk mye oppmerksomhet i sosiale medier og media generelt, noe som kan ha gitt ringvirkninger som er vanskelig å kartlegge. De

skapte «nye historier» om å gå til jobb, redusere bilbruk eller redusere matavfall. Disse historiene blir fortalt av en troverdig og gjenkjennelig avsender – ordfører i kommunen eller fylkeskommunen – og blir dermed allemannseie i befolkningen og ringvirkninger spres.

Facebook

Innlegg postet på cCHANGE og cCHALLENGE sine Facebook-sider nådde totalt 27 364 og engasjerte 3081 personer. Innlegg fra cCHANGE, cCHALLENGE, Osloregionen, Miljøhovedstadsåret og ordførernes egne Facebook-sider delt med emneknaggen #klimaordforerne fikk totalt 79 delinger og 752 likerklikk.

Andre sosiale medier

Instagram og Twitter ble i liten grad benyttet av ordførerne. Under utfordringen ble det publisert 10 innlegg på Instagram under taggen #klima-

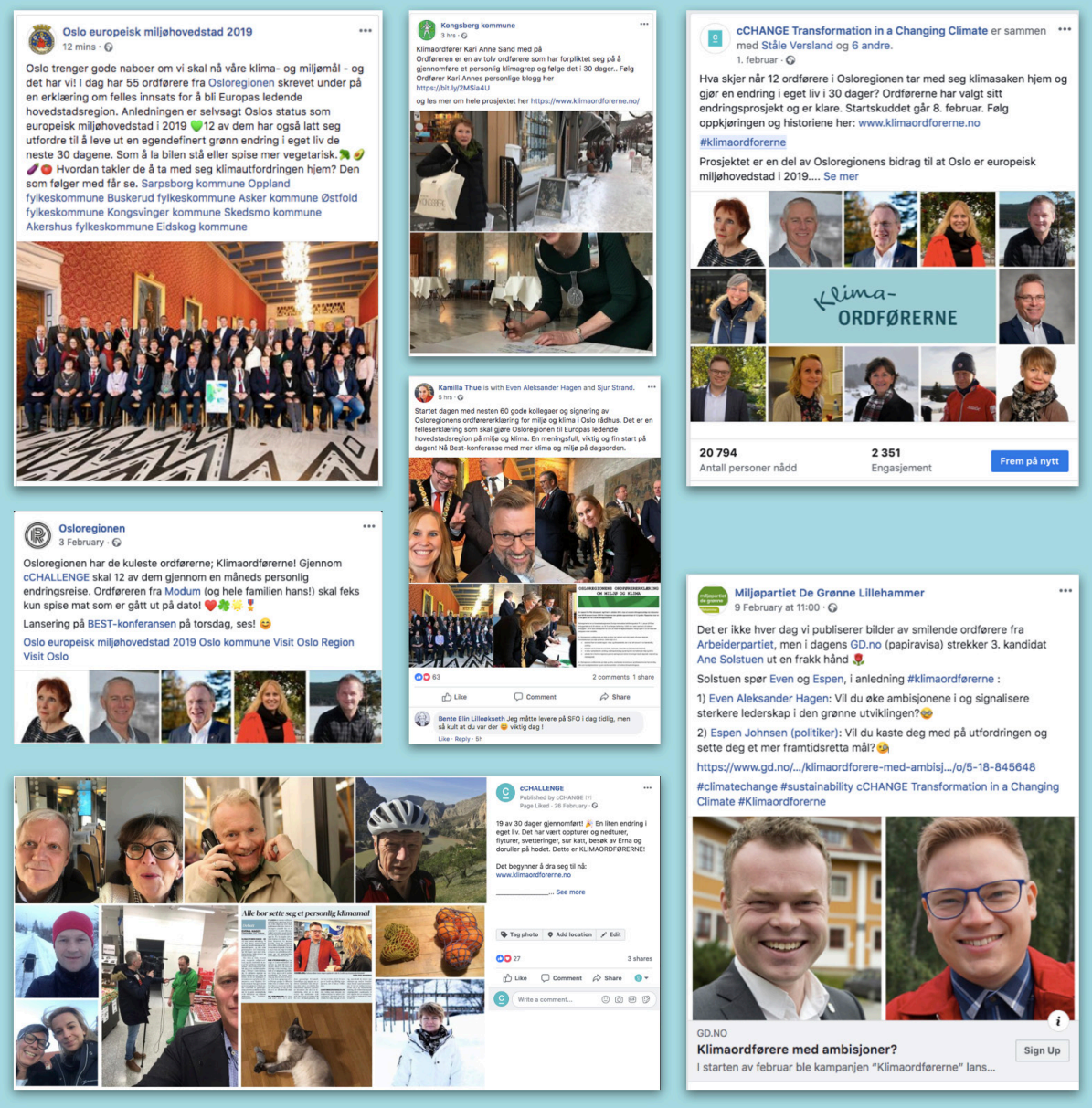

ordforerne og 2 innlegg under taggen #klimaordførerne. Som eneste ordfører benyttet Even Hagen Twitter med totalt 5 tweets, 9 likes og 2 retweets. I tillegg benyttet han Youtube for å dele sine opplevelser. Videoene her fikk totalt 63 visninger.

3.3 Mediedekning

Klimaordførerne fikk flere omtaler i media, både på tv, radio og avis. Per dags dato er det 17 omtaler vi har kjennskap til, med en artikkel forventet publisert i slutten av mars/begynnelsen av april i Bæringen. Disse omtalene har bidratt til økt oppmerksomhet rundt klimaordførerne og klimasaken i kommunen, som igjen kan gi ringvirkninger i samfunnet.. Prosjektet ble også omtalt internasjonalt.

En artikkel ble publisert i Kommunespeilet. Kommunespeilet hadde 330 000 besøkende i februar. Vi har sendt forespørsel om tall på besøkende til artikkelen.

Prosjektet engasjerte, og prosjektet skapte også debatt. Even Hagen skrev blant annet et leserinnlegg som ble publisert i flere aviser. Hagen fikk tilsvar fra en representant fra Miljøpartiet De Grønne, og fulgte opp med et nytt innlegg. En ringvirkning av prosjektet har derfor vært at det har skapt nye samtaler og debatter i lokale medier om klimasaken, hvor menneskelige og sosiale perspektiver sto sentralt.

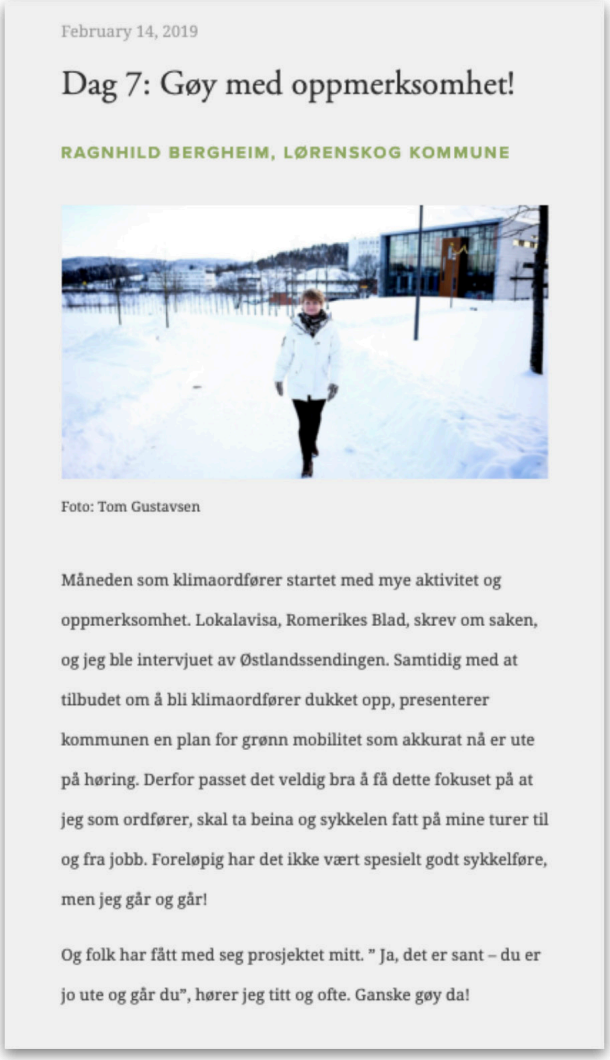

February 14, 2019

Dag 7: Gøy med oppmerksomhet!

RAGNHILD BERGHEIM, LØRENSKOG KOMMUNE

Foto: Tom Gustavsen

Måneden som klimaordfører startet med mye aktivitet og oppmerksomhet. Lokalavisa, Romerikes Blad, skrev om saken, og jeg ble intervjuet av Østlandssendingen. Samtidig med at tilbudet om å bli klimaordfører dukket opp, presenterer kommunen en plan for grønn mobilitet som akkurat nå er ute på høring. Derfor passet det veldig bra å få dette fokuset på at jeg som ordfører, skal ta beina og sykkelen fatt på mine turer til og fra jobb. Foreløpig har det ikke vært spesielt godt sykkelføre, men jeg går og går!

Og folk har fått med seg prosjektet mitt. " Ja, det er sant – du er jo ute og går du", hører jeg titt og ofte. Ganske gøy da!

En fullstendig liste over omtaler i media er å finne helt til slutt i rapporten.

UTDRAG FRA MEDIEDEKNING

oa.no

MATSVINN KLIMA NYHETER FORBRUKERTIPS ØSTRE TOTEN

Guri hadde en del å gå på når det kom til handling og kjøleskapet. – Nå kaster jeg mye mindre mat

MINDRE SVINN Foto: Sæmund Moshagen

Av Sæmund Moshagen 10. mars 2019, kl. 19:09

– Jeg kastet en pose med matavfall nesten daglig. Nå er det redusert til en pose eller to i uka.

DEL Det sier firebarnsmor og ordfører i Østre Toten, Guri Bråthen. Hun ble utfordret til å gjøre en klimainnsats i sin egen hverdag, og valgte matsvinn som sin sak.

– Jeg kunne valgt å kjøre kollektivt framfor egen bil, men det er ikke så enkelt å få til når en bor på bygda og skal litt hit og dit i løpet av dagen. Jeg hadde en klar mistanke om at jeg hadde en del å gå på når det kom til å kaste mindre mat. Det viste seg å stemme, sier hun.

Få nyhetene servert i innboksen.

Meld deg på vårt nyhetsbrev

Mindre matavfall

Fra å gå ut med en matavfallspose nærmest daglig, produseres det nå bare en til to poser med matavfall i uka hjemme hos ordføreren i Østre Toten. Hva har hun endret for å få til dette?

Laagendalsposten

KARI ANNE SAND KONGSBERG MILJØVERN KLIMA SENTERPARTIET

Ordføreren tok klimautfordring – skal handle plastfritt i 30 dager

ÉN AV 12: Kongsbergordfører Kari Anne Sand (Sp) er én av 12 ordførere i Oslo-regionen som har fått en klimautfordring de neste 30 dagene. Foto: Privat

Av Torgrim Gotland Bakke 06. februar 2019, kl. 19:28

De neste 30 dagene får ikke Kari Anne Sand (Sp) lov til å bruke plastposer i butikken. Derfor bruker hun kveldene nå til å hekle fruktnett og sy egne bærenett.

DEL – Jeg må jo det nå. Her går vi «all in», sier Kari Anne Sand når hun forteller om heklingen.

Hun er en av 12 ordførere fra Oslo-regionen som har blitt med på en klimautfordring i forbindelse med at Oslo er europeisk miljøhovedstad. De har fått 12 forskjellige bærekraftsmål de skal leve etter de neste 30 dagene. For Kongsbergs ordfører er utfordringen å ikke bruke plastemballasje når hun handler på butikken.

Nettavisen. Pluss

NYHETER KLIMA MILJØ LØRENSKOG KOMMUNE HURDAL

Fra i dag må ordføreren gå eller sykle til jobb: – Når jeg oppfordrer andre til å gjøre det, vil jeg også gjøre det selv

SKAL LA BILEN STÅ: Ragnhild Bergheim ønsker å redusere sin egen bilbruk. Framover skal hun la bilen stå, og heller gå eller sykle de 2,5 kilometerne fra boligen sin til Rådhuset i Lørenskog. Foto: Tom Gustavsen

Av Tonje Ruud Sjølie 07. februar 2019, kl. 06:51

Lørenskog-ordfører Ragnhild Bergheim og Hurdal-ordfører Runar Bålsrud har takket ja til å gjennomføre hver sin utfordring, for å bli mer bevisst på sine egne klimavaner.

DEL (Romerikes Blad) – **Å la bilen stå to dager i uka kan bli en utfordring for en som bor i Hurdal og er ordfører, men jeg tenkte at nå må jeg slå til, så får jeg i verste fall haike med noen eller noe sånt. Enkelte dager vil det nok føles litt vondt, men det vil gi meg en god følelse når jeg har klart det, sier Runar Bålsrud til Romerikes Blad.**

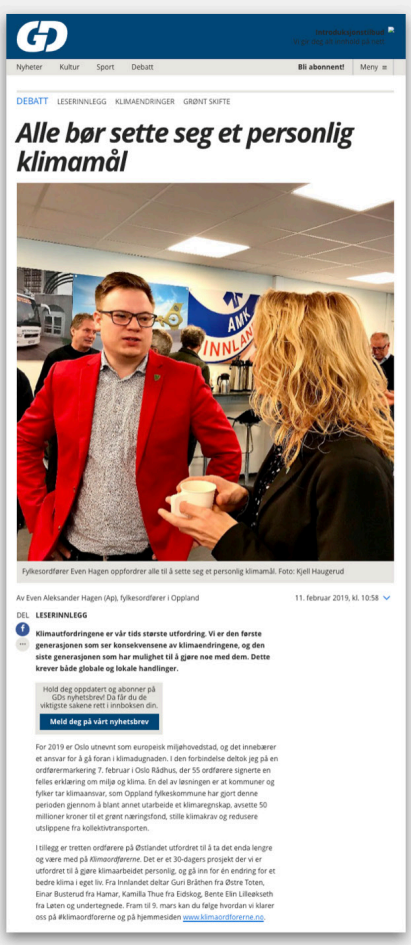

GD

DEBATT LESERINNLEGG KLIMAENDRINGER GRØNT SKIFTE

Alle bør sette seg et personlig klimamål

Fylkesordfører Even Hagen oppfordrer alle til å sette seg et personlig klimamål. Foto: Kjell Haugerud

Av Even Aleksander Hagen (Ap), fylkesordfører i Oppland 11. februar 2019, kl. 10:58

DEL LESERINNLEGG

Klimautfordringene er vår tids største utfordring. Vi er den første generasjonen som ser konsekvensene av klimaendringene, og den siste generasjonen som har mulighet til å gjøre noe med dem. Dette krever både globale og lokale handlinger.

Hold deg oppdatert og abonner på GDs nyhetsbrev! Da får du de viktigste sakene rett i innboksen din.

Meld deg på vårt nyhetsbrev

For 2019 er Oslo utnevnt som europeisk miljøhovedstad, og det innebærer et ansvar for å gå foran i klimadugnaden. I den forbindelse deltok jeg på en ordførermarkering 7. februar i Oslo Rådhus, der 55 ordførere signerte en felles erklæring om miljø og klima. En del av løsningen er at kommuner og fylker tar klimaansvar, som Oppland fylkeskommune har gjort denne perioden gjennom å blant annet utarbeide et klimaregnskap, avsette 50 millioner kroner til et grønt næringsfond, stille klimakrav og redusere utslippene fra kollektivtransporten.

I tillegg er tretten ordførere på Østlandet utfordret til å ta det enda lengre og være med på *Klimaordførerne*. Det er et 30-dagers prosjekt der vi er utfordret til å gjøre klimaarbeidet personlig, og gå inn for én endring for et bedre klima i eget liv. Fra Innlandet deltar Guri Bråthen fra Østre Toten, Einar Busterud fra Hamar, Kamilla Thue fra Eidskog, Bente Elin Lilleakseth fra Løten og undertegnede. Fram til 9. mars kan du følge hvordan vi klarer oss på #klimaordførerne og på hjemmesiden www.klimaordforerne.no.

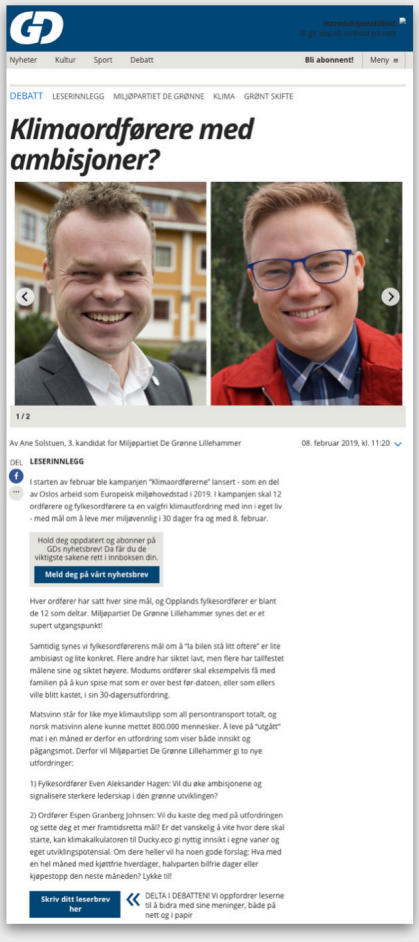

GD

DEBATT LESERINNLEGG MILJØPARTIET DE GRØNNE KLIMA GRØNT SKIFTE

Klimaordførere med ambisjoner?

1 / 2

Av Ane Solstuen, 3. kandidat for Miljøpartiet De Grønne Lillehammer 08. februar 2019, kl. 11:20

DEL LESERINNLEGG

I starten av februar ble kampanjen "Klimaordførerne" lansert - som en del av Oslos arbeid som Europeisk miljøhovedstad i 2019. I kampanjen skal 12 ordførere og fylkesordførere ta en valgfri klimautfordring med inn i eget liv - med mål om å leve mer miljøvennlig i 30 dager fra og med 8. februar.

Hold deg oppdatert og abonner på GDs nyhetsbrev! Da får du de viktigste sakene rett i innboksen din.

Meld deg på vårt nyhetsbrev

Hver ordfører har satt hver sine mål, og Opplands fylkesordfører er blant de 12 som deltar. Miljøpartiet De Grønne Lillehammer synes det er et supert utgangspunkt!

Samtidig synes vi fylkesordførerens mål om å "la bilen stå litt oftere" er lite ambisiøst og lite konkret. Flere andre har siktet lavt, men flere har tallfestet målene sine og siktet høyere. Modums ordfører skal eksempelvis få med familien på å kun spise mat som er over best før-datoen, eller som ellers ville blitt kastet, i sin 30-dagersutfordring.

Matsvinn står for like mye klimautslipp som all persontransport totalt, og norsk matsvinn alene kunne mettet 800.000 mennesker. Å leve på "utgått" mat i en måned er derfor en utfordring som viser både innsikt og pågangsmot. Derfor vil Miljøpartiet De Grønne Lillehammer gi to nye utfordringer:

1) Fylkesordfører Even Aleksander Hagen: Vil du øke ambisjonene og signalisere sterkere lederskap i den grønne utviklingen?

2) Ordfører Espen Granberg Johnsen: Vil du kaste deg med på utfordringen og sette deg et mer framtidsretta mål? Er det vanskelig å vite hvor dere skal starte, kan klimakalkulatoren til Ducky.eco gi nyttig innsikt i egne vaner og eget utviklingspotensial. Om dere heller vil ha noen gode forslag: Hva med en hel måned med kjøttfrie hverdager, halvparten bilfrie dager eller kjøpestopp den neste måneden? Lykke til!

Skriv ditt leserbrev her

« DELTA I DEBATTEN! Vi oppfordrer leserne til å bidra med sine meninger, både på nett og i papir

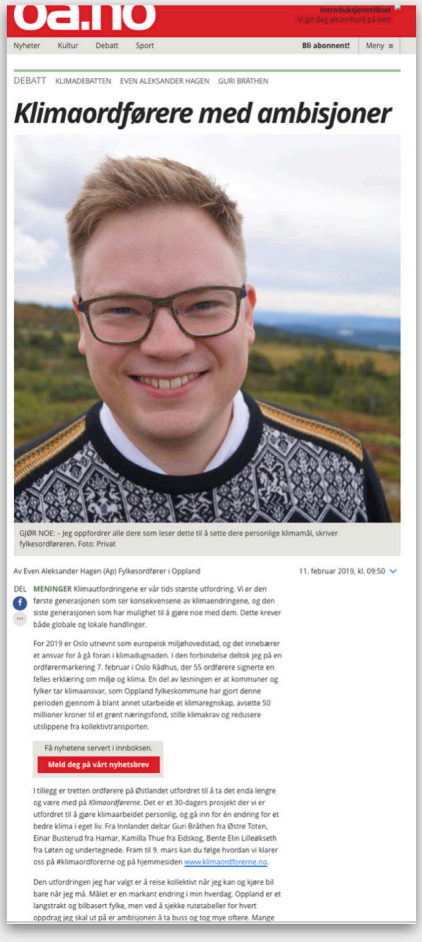

oa.no

DEBATT KLIMADEBATTEN EVEN ALEKSANDER HAGEN GURI BRÅTHEN

Klimaordførere med ambisjoner

GJØR NOE: – Jeg oppfordrer alle dere som leser dette til å sette dere personlige klimamål, skriver fylkesordføreren. Foto: Privat

Av Even Aleksander Hagen (Ap) Fylkesordfører i Oppland 11. februar 2019, kl. 09:50

DEL **MENINGER** Klimautfordringene er vår tids største utfordring. Vi er den første generasjonen som ser konsekvensene av klimaendringene, og den siste generasjonen som har mulighet til å gjøre noe med dem. Dette krever både globale og lokale handlinger.

For 2019 er Oslo utnevnt som europeisk miljøhovedstad, og det innebærer et ansvar for å gå foran i klimadugnaden. I den forbindelse deltok jeg på en ordførermarkering 7. februar i Oslo Rådhus, der 55 ordførere signerte en felles erklæring om miljø og klima. En del av løsningen er at kommuner og fylker tar klimaansvar, som Oppland fylkeskommune har gjort denne perioden gjennom å blant annet utarbeide et klimaregnskap, avsette 50 millioner kroner til et grønt næringsfond, stille klimakrav og redusere utslippene fra kollektivtransporten.

Få nyhetene servert i innboksen.

Meld deg på vårt nyhetsbrev

I tillegg er tretten ordførere på Østlandet utfordret til å ta det enda lengre og være med på *Klimaordførerne*. Det er et 30-dagers prosjekt der vi er utfordret til å gjøre klimaarbeidet personlig, og gå inn for én endring for et bedre klima i eget liv. Fra Innlandet deltar Guri Bråthen fra Østre Toten, Einar Busterud fra Hamar, Kamilla Thue fra Eidskog, Bente Elin Lilleakseth fra Løten og undertegnede. Fram til 9. mars kan du følge hvordan vi klarer oss på #klimaordførerne og på hjemmesiden www.klimaordforerne.no.

Den utfordringen jeg har valgt er å reise kollektivt når jeg kan og kjøre bil bare når jeg må. Målet er en markant endring i min hverdag. Oppland er et langstrakt og bilbasert fylke, men ved å sjekke rutetabeller for hvert oppdrag jeg skal ut på er ambisjonen å ta buss og tog mye oftere. Mange

UTDRAG: INNLEGG PÅ PLATTFORMEN

Dag 4: Lokal klimamobilisering

Alle bør sette seg et personlig klimamål

Debatt

EVEN A. HAGEN
Fylkesordfører (Ap), Oppland

KLIMAUTFORDRINGENE ER vår tids største utfordring. Vi er den første generasjonen som ser konsekvensene av klimaendringene, og den siste generasjonen som har mulighet til å gjøre noe med dem. Dette krever både globale og lokale handlinger.

For 2019 er Oslo utnevnt som europeisk miljøhovedstad, og det innebærer et ansvar for å gå foran i klimadugnaden. I den forbindelse deltok jeg på en ordførermarkering 7. februar i Oslo Rådhus, der 55 ordførere signerte en felles erklæring om miljø og klima. En del av løsningen er at kommuner og fylker tar klimaansvar, som Oppland fylkeskommune har gjort denne perioden gjennom å blant annet utarbeide et klimaregnskap, avsette 50 millioner kroner til et grønt næringsfond, stille klimakrav og redusere utslippene fra kollektivtransporten.

I TILLEGG er tretten ordførere på Østlandet utfordret til å ta det enda lengre og være med på Klimaordførerne. Det er et 30-dagers prosjekt der vi er utfordret til å gjøre klimaarbeidet personlig, og gå inn for én endring for et bedre klima i eget liv. Fra Innlandet deltar Guri Bråthen fra Østre Toten, Einar Busterud fra Hamar, Kamilla Thue fra Eidskog, Bente Elin Lilleøkseth fra Løten og undertegnede. Fram til 9. mars kan du følge hvordan vi klarer oss på #klimaordforerne og på hjemmesiden www.klimaordforerne.no.

DEN UTFORDRINGEN jeg har valgt, er å reise kollektivt når jeg kan og kjøre bil bare når jeg må. Målet er en markant endring i min hverdag. Oppland er et langstrakt og bilbasert fylke, men ved å sjekke rutetabeller for hvert oppdrag jeg skal ut på er ambisjonen å ta buss og tog mye oftere. Mange ganger er tilbudet bedre enn vi tenker over. Og hvis flere av oss reiser kollektivt litt oftere, vil det på sikt bidra til at tilbudet blir enda bedre.

JEG OPPFORDRER alle dere som leser dette til å sette dere personlige klimamål. Samtidig er jeg opptatt av at det er realistiske mål. Det tjener ikke saken at enkelte fra klimaeliten uansett påpeker at innsatsen din aldri er tilstrekkelig, eller at du ikke setter deg ambisiøse nok mål. Da skyver vi vanlige folk fra oss i klimadugnaden, og det har vi ikke råd til. Vi trenger et bredt og folkelig engasjement, der vi bidrar i fellesskap.

SAMFUNNSENDRINGER KAN skje veldig raskt dersom enkeltmennesker tar aktivt del i endringen. Ikke bare fordi individuelle valg i seg sjøl er viktig, men fordi de starter nye samtaler og endrer hvordan man forstår samfunnsendringer. Vi tror at verden fort kan endre seg i en klimavennlig retning, når vi først har passert vippepunktet i samfunnet. Vi tror også at det er nettopp du kan spille en nøkkelrolle i dette skiftet.

HANDLING: *Fylkesordfører Even Hagen oppfordrer alle til å sette seg et personlig klimamål.*
FOTO: KJELL HAUGERUD

Det er spennende å lese om gode kolleger som nå har startet på dette tredvedagers prosjektet. I tillegg til min egen personlige klimamålsetting om å benytte kollektivtrafikk oftere, så har jeg skrevet et leserbrev som har kommet på trykk i mange av lokalavisene i Innlandet. Hvis vi kan inspirere enda flere til å sette seg personlige klimamål, så vil vi kunne utgjøre en reell samfunnsendring. Vi får til mest dersom vi tar grep i fellesskap!

Faksimile fra GD 12. februar 2019.

Dag 4: Ny uke – nye muligheter

Startet uka med gåtur i nydelig vær. Møtte Daniella Phillips på Kanalbrua. Hun pendler fra Oslo til Moss (ja, det går ann😉) og går fra Moss stasjon til Wesmans hvor hun jobber. Har også lånt en av el-bilene til Moss kommune i dag på ulike oppdrag rundt i byen. Fungerer jo helt optimalt👍

Dag 7: Tøynett med #Tenk Tre

Tøynett med #Tenk Tre, passet godt å få i dag på Viken Skog sin konferanse om Tømmer og Marked. Göran Persson, tidligere svensk statsminister holdt der et glimrende åpningsforedrag om skogens betydning for å nå FN`s klimamål og det grønne skiftet. Persson mente at den beste for form vern av skog skjedde gjennom bruk av skog. Statsråd Thorbjørn Røe-Isaksen hadde også et godt foredrag. Han var også av den oppfatning at ansvarlig skogbruk er til beste for både skog og klima.

Dag 18: På butikken med lokal TV kanal

I dag handlet jeg matvarer med lokal TV kanal på slep. I intervju svarte jeg på spørsmål som hvorfor gjør jeg dette, har jeg lært noe og kommer jeg til å fortsette etter disse 30 dagene.
Assisterende butikksjef gav ubetinget ros til ordfører for å bidra til at vi kaster mindre mat.
I tillegg fant jeg nydelig skrei, salma og biff.
En god dag på jobben.

4. Teoretisk rammeverk

cCHALLENGE-metoden bygger på et teoretisk rammeverk som omhandler tre sfærer for transformasjon. Rammeverket beskriver ulike sider ved transformasjon, og hvordan ulike sfærer for endring er gjensidig avhengig av hverandre for at bærekraftig samfunnsendring skal kunne finne sted. I løpet av prosjektperioden har ordførerne fått innsikt i det teoretiske rammeverket gjennom praktisk erfaring med endring.

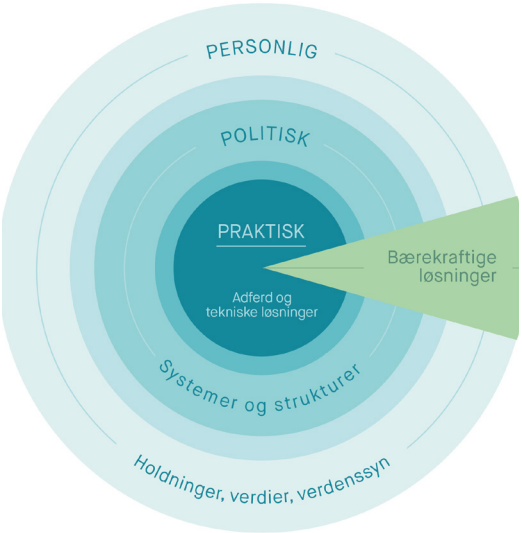

4.1 Den praktiske sfæren

Endring i møte med klimautfordringen har ofte fokus på transformasjon i den praktiske sfæren. Det er her man kan evaluere om endring er mulig og om endring har skjedd gjennom målbare resultater mot slutten av prosjektet. Det er også her vi finner spesifikke handlinger og tiltak for å gjøre endring lettere som redusert bilbruk, vinterdekk til sykkel, fryser til oppbevaring av rester eller et handlenett for å unngå plastposer.

De mest åpenbare hindringene og løsningene til endring ligger i denne sfæren. Ordførerne forberedte seg til utfordringen ved å hekle handlenett, undersøke kollektive transportmuligheter eller planlegge matinnkjøp.

4.2 Den politiske sfæren

Den politiske sfæren er hvor beslutninger, regler, standarder, reguleringer, avtaler, insentiver, prioriteringer og mål blir diskutert, forhandlet, avgjort eller håndhevet. Det er altså de systemene og strukturene som omgir handling og er med på å forme endring. Sfæren kalles politisk fordi det er her noen agendaer vinner frem og andre ikke, og hvor konflikter oppstår. Dette inkluderer de politiske, men også de økonomiske, sosiale og kulturelle systemene og strukturene.

I den politiske sfæren snakker vi ofte om tilgang eller tilgjengelighet. Deltakerne identifiserte flere barrierer til endring som finnes i den politiske sfæren og systemer, blant annet hyppighet av avganger til kollektive transportmuligheter og tilgang på vegetariske eller lokale matvarer i butikken.

4.3 Den personlige sfæren

Den personlige sfæren betegner personlige og kollektive antagelser, holdninger, verdier og verdensbilder som innvirker på handlinger og vår forståelse av hva som er mulig innen klimaarbeidet. Disse oppfatningene styrer hva folk tenker om klimaendringene og hvilke endringer som blir foreslått og hvilke som blir motarbeidet eller oversett. Det er i denne sfæren det største potensialet for sosial endring ligger.

I den personlige sfæren handler det ofte om antagelser og holdninger, og å utfordre dem for å se hvilke muligheter som eksisterer. Flere av deltakerne rapporterte om at antagelsene deres ble utfordret og satt på prøve, og mange fikk nye perspektiver på muligheter for kollektivtransport selv utenfor byen eller hvor lett endring i enkelte tilfeller kan være.

5. Oppsummering

Oslo ble i juni 2017 kåret til Europas miljøhovedstad for 2019. Utnevnelsen er en annerkjennelse av miljø- og klimaarbeidet i Oslo og i regionen. Med bakgrunn i dette har Osloregionen et prosjekt med mål om å videreutvikle og styrke det regionale samarbeidet om klima og miljø i tilknytning til Oslos status som miljøhovedstad. Dette lå til grunnlag for prosjektet Klimaordførerne. Også ordførererklæringen i forbindelse med BEST-konferansen ga en viktig ramme for prosjektet.

Formålet ved dette prosjektet var å øke oppmerksomheten på enkeltmenneskers atferd og vise at det er folk som betyr noe i bærekraftsarbeidet.

Anledningen for prosjektet er Oslos status som Europeisk miljøhovedstad i 2019 og gjennom dette synliggjøre og akselerere bærekraftsarbeidet i Osloregionen. Med bakgrunn i dette var prosjektet Klimaordførerne vellykket.

Prosjektet Klimaordførerne har vist at vaner kan endres. Ordførerne har vært med å lage noen nye mønster i Osloregionen. Dette gjør det lettere for folk å gjøre det samme, og med innsikt om barrierer og muligheter for løsninger sitter ordførerne igjen med innsikt om hva som skal til. På denne måten er mulighetene for systemendring også innenfor rekkevidde. Prosjektet har skapt historier og erfaringer innenfor viktige bærekrafttemaer. Dersom ordførerne benytter sine erfaringer fra prosjektet videre, og fortsetter å dele disse, kan kunnskapen fra prosjektet integreres i det pågående arbeidet i kommunene, og i fremtidige arrangementer og initiativer. På denne måten kan man få til langvarig systemendring. Samtidig har prosjektet vist i praksis hvordan folk kan involveres og engasjeres i klimaarbeidet på en måte som skaper dyp effekt.

Gjennom fokus på den enkeltes innsats har prosjektet belyst spørsmål knyttet til klima og miljø, og bærekraftsarbeidet i Osloregionen. Det har inspirert og skapt ringvirkninger. Ordførernes historier og erfaringer er fortsatt tilgjengelige, og det foreligger et stort potensial for å bruke og spre disse videre i arbeidet med bærekraft. Vi vil derfor anbefale Osloregionen å benytte dette potensialet.

OVERSIKT OVER MEDIEDEKNING

Generelt om Klimaordførerne (2)
Kommunespeilet. 28.02.2019
«13 ordførere – en endring – 30 dager»

Nyhetsbrevet fra EU-kommisjonen. EGCA/EGLA Ezine No. 29: The bold climate Mayors of the Oslo Region.

Runar Bålsrud (3)
Romerikes Blad. 11.03.2019
«-Enkelte dager har det virkelig vært utfordrende»

Eidsvoll Ullensaker Blad. 21.02.2019
«Ordføreren byttet bil mot buss, bein og spark for klimaet»

Nettavisen. 07.02.2019
«Fra i dag må ordføreren gå eller sykle til jobb: - Når jeg oppfordrer andre til å gjøre det, vil jeg også gjøre det selv»

Ståle Versland (2)
TV Modum (lokal-tv). 25.02.2019
«Ordførerens miljøbidrag. 30 dager med mat som har gått ut på dato»

Bygdeposten. 19.03.2019
«Ordførerens kamp ved frokostbordet: 30 dager med mat på overtid»

Bente Elin Lilleøkseth (1)
Østlendingen. 21.02.2019
«Ordføreren gav seg selv en utfordring: - Å kaste mat bare fordi den går ut på dato er vanvittig sløsing»

Ragnhild Bergheim (4)
Nettavisen. 07.02.2019
«Fra i dag må ordføreren gå eller sykle til jobb: - Når jeg oppfordrer andre til å gjøre det, vil jeg også gjøre det selv»

Romerikes Blad. 09.02.2019
«Slik vil de lokke innbyggerne til å droppe bilen: - Nå får vi se om vi har truffet riktig»

NRK Østlandssendingen. 07.02.2019
Innslag: «Osloregionen forplikter seg til klimaløft»
Link: https://radio.nrk.no/serie/distriktsprogram-oestlandssendingen/DKOA01002719/07-02-2019

Romerikes Blad. 07.02.2019
«Fra i dag må ordføreren gå eller sykle til jobb: - Når jeg oppfordrer andre til å gjøre det, vil jeg også gjøre det selv»

Kari Anne Sand (1)
Laagendalsposten. 06.02.2019
«Ordføreren tok klimautfordring – skal handle plastfritt i 30 dager»

Even Aleksander Hagen (3)
Gudbrandsdølen Dagningen. 11.02.2019.
«Alle bør sette seg et personlig klimamål»
Leserinnlegg ved Hagen

Gudbrandsdølen Dagningen. 08.02.2019
«Klimaordførere med ambisjoner»
Leserinnlegg ved Ane Solstuen (Miljøpartiet De Grønne Lillehammer)

Oppland Arbeiderblad. 11.02.2019
«Klimaordførere med ambisjoner»
Leserinnlegg ved Hagen, tilsvar til Solstuen

Lisbeth Hammer Krog (1)
Bæringen. 28.03.2019.
«Utfordret mine egne reisevaner»

Guri Bråthen (1)
Oppland Arbeiderblad. 10.03.2019
«Guri hadde en del å gå på når det kom til handling og kjøleskapet: - Nå kaster jeg mye mindre mat»

Hanne Tollerud (2)
NRK Østlandssendingen. 07.02.2019
Innslag: «Ordførere samlet i Oslo»
Link: https://tv.nrk.no/serie/distriktsnyheter-oestfold/201902/DKOS98020719/avspiller

Moss avis. 20.02.2019
«Intervju: Kunsten å ta et steg av gangen»

C CHANGE